

SERMO LXXX¹.

De verbis Evangelii Matth. xvii : *Nos quare eum non potuimus ejicere*, etc. Ubi de oratione.

I. DOMINUS noster Jesus Christus etiam in Discipulis suis redarguit incredulitatem, sicut modo Evangelium cum legeretur, audivimus. Cum enim dixissent : « Nos » quare eum non potuimus ejicere? » respondit, « Prop- » ter incredulitatem vestram². » Si Apostoli increduli, quis fidelis? Quid faciunt agni, si titubant arietes? Nec tamen eos misericordia Domini despexit incredulos : sed arguit, nutrit, perfecit, coronavit. Nam et ipsi memores infirmitatis suæ, quodam loco in Evangelio, sicut legimus, dixerunt ei : « Domine, auge nobis fidem³. » Domine, inquit, auge nobis fidem⁴. » Prima utilitas erat scientia, scire quod minus habebant : major felicitas, scire unde petebant. « Domine, inquit, auge nobis fidem. » Videte si non corda sua quasi ad fontem portabant, et ut eis, unde implerent, aperiretur, pulsabant. Pulsari ad se voluit, non ut repelleret pulsantes, sed ut exerce- ret desiderantes.

II. Putatis enim, fratres, nescire Deum quid vobis necessarium sit? Scit præveniens desideria nostra, qui novit inopiam nostram. Denique cum doceret orationem, et moneret Discipulos suos, ne in oratione multiloqui essent : « Nolite, inquit, multiloqui esse ; novit enim Pater vester

¹ Alias ex Sirmondianis 34. — ² Matth. xvii, 18. — ³ Ibid. 19. — ⁴ Luc. xvii, 5.

» quid vobis necessarium sit, prius quam petatis ab eo¹. » Aliud jam dicit Dominus. Quid est? Nolens ut multum loquamur in oratione, dixit nobis : « Nolite multum loqui » quando oratis; scit enim Pater vester quid vobis neces- » sarium sit, prius quam petatis ab eo. « Si scit Pater noster quid nobis necessarium sit, prius quam petamus ab eo, quare loquimur vel parum? Quæ causa est ipsius orationis, si jam novit Pater noster quid nobis necessarium sit? Dicit alicui : Noli me diu petere; novi enim quid tibi necessarium sit. Si nosti, Domine, quare vel petam? Tu non vis me habere diuturnam petitionem, imo jubes ut habeam pene nullam. Et ubi est illud alio loco? Qui dicit : « Nolite multum loqui in oratione : » alio loco dicit : « Petite, et dabitur vobis²? » Et ne transeunter tibi putares esse prædictum ut peteres, addidit : « Quærite, » et invenietis. » Et ne hoc transitorium existimares, vide quid adjunxerit, vide ubi conclusit : « Pulsate, et » aperietur vobis : » vide quid adjunxerit. Voluit te ut accipias petere, ut invenias quærere, ut intres pulsare. Quomodo ergo quia jam Pater noster scit quid nobis necessarium sit, quare petimus? quare quærimus? quare pulsamus? quare in petendo et quærendo et pulsando nos fatigamus, ut scientem instruamus? Alio loco Domini verba sunt : « Oportet semper orare, et non deficere³. » Si oportet semper orare, quomodo dicit : « Nolite multilo- » qui esse? » Quomodo oro semper, qui cito finio? Hac me jubes cito finire, hac jubes semper orare, et non deficere : quid est hoc? Et ut hoc intelligas pete, quære, pulsa. Ideo enim clausum est, non ut te spernat, sed ut exerceat. Ergo, fratres, cohortari debemus ad orationem, et nos, et vos. Alia enim spes in nobis non est in multis malis præsentis sæculi, nisi pulsare in ipsa oratione, cre-

¹ Matth. vi, 7, 8. — ² Id. vii, 7. — ³ Luc. xviii, 1.

dere fixumque corde retinere, quia hoc tibi non dat Pater tuus, quod scit tibi non expedire. Quid enim desideres tu nosti; quid tibi prosit ille novit. Puta te esse sub medico, et esse infirmum, sicut et verum est: omnis enim vita ista nostra, infirmitas; et longa vita nihil aliud quam longa infirmitas. Puta ergo te sub medico ægrotare. Delectavit recentem, delectavit potum vini usurpare petere a medico. Non prohiberis petere, ne forte non tibi noceat, et expediat tibi accipere. Noli dubitare petere: pete, noli cunctari; sed si non acceperis, noli contristari. Si hoc sub homine medico carnis tuæ, quanto magis sub Deo medico, creatore, reparatore et carnis et animæ tuæ?

III. Proinde, quoniam in hoc capitulo Dominus ad orationem hortatus est, ubi dixit: « Propter incredulitatem » vestram non potuistis hoc dæmonium ejicere¹. » Ad orationem enim hortatus sic conclusit: « Hoc genus non » ejicitur, nisi jejuniis et orationibus². » Si orat homo ut ejiciat dæmonium alienum, quanto magis ut ejiciat avaritiam suam? quanto magis ut ejiciat vinolentiam suam? quanto magis ut ejiciat luxuriam suam? quanto magis ut ejiciat immunditiam suam? Quanta sunt in homine, quæ si perseveraverint, non admittunt ad regnum cælorum? Videte, fratres, quomodo rogatur medicus pro salute temporali, quomodo si quisquam desperate ægrotet, numquid pudet illum, aut piget homini pedes tenere? peritissimo archiatro lacrymis vestigia lavare? Et quid, si dixerit ei medicus: Sanari aliter non potes, nisi te ligavero, adussero, secuero? Respondet: Fac quod vis, tantum sana me. Quanto ardore desiderat paucorum dierum vaporem sanitatem, ut pro illa et ligari velit, et secari, et uri, et custodiri ne manducet quod delectat, ne bibat

¹ Matth. xvii, 19. — ² Ibid. 20.

quod delectat, nec quando delectat? Totum patitur, ut serius moriatur: et non vult pauca pati, ut nunquam moriatur. Si tibi dicat Deus, qui cælestis est super nos medicus: « Tu sanari vis? » quid dicturus es, nisi sanari? Forte non dicit, quia sanum te putas, hoc est quod pejus ægrotas.

IV. Nam si duos ægrotos constituas, unum qui flendo medicum roget, alterum qui in ægritudine sua, mente perdita irrideat medicum; ille spem promittit flenti, plangit ridentem. Quare? nisi quia tanto periculosius ægrotat, quantum se sanum putat? Sic erant et Judæi. Ad ægrotos venit Christus, omnes ægrotos invenit. Nemo sibi de sanitate blandiatur: ne renuntiet ad illum medicus. Omnes ægrotos invenit; apostolica sententia est: « Omnes enim » peccaverunt, et egent gloria Dei¹. » Cum ergo omnes invenisset ægrotos, duo genera fuerunt ægrotorum. Alii veniebant ad medicum, inhærebant Christo, audiebant, honorabant, sequebantur, convertebantur. Ille accipiebat omnes sine ullo fastidio sanaturus, qui gratis sanabat, qui omnipotentia curabat. Cum ergo susciperet eos, et adjungeret sibi sanandos, illi exultaverunt. Aliud vero genus ægrotorum, qui jam ægritudine iniquitatis mentem perdiderant, et se ægrotare nesciebant; insultaverunt illi, quia suscipiebat ægrotos, et dixerunt Discipulis ejus: « Ecce qualis est magister vester, qui cum peccatoribus » et publicanis manducat. » Et ille, qui noverat quid essent, et qui essent, respondit illis: « Non est opus sanis » medicus, sed male habentibus². » Et ostendit illis qui essent sani, et qui ægrotantes. « Non veni, inquit, » care justos, sed peccatores. Si peccatores, inquit, ad me » non accedunt, quare veni? » propter quos veni? Si omnes sani sunt, quare tantus medicus de cælo descen-

¹ Rom. iii, 23. — ² Matth. ix, 11, etc.

dit? quare nobis medicamentum non de armario suo, sed de sanguine suo fecit? Ergo illud genus ægrotorum qui mitius ægrotabant, qui se ægrotare sentiebant, ut sanarentur, medico cohærebant. Illi autem qui periculosius ægrotabant, medico insultabant, ægrotos calumniabantur. Ad extremum quo processit phrenesis ipsorum? Ut medicum tenerent, ligarent, flagellarent, spinis coronarent, ligno suspenderent, cruce necarent. Quid miraris? Medicum occidit ægrotus: sed eum medicus occisus sanavit phreneticum.

V. Primo enim non obliviscens in cruce personam suam, et demonstrans nobis patientiam suam, et exemplum præbens diligendi inimicos nostros; videns eos circumfremere, qui noverat morbum illorum, quia medicus, qui noverat phrenesim in qua mentem perdidierant, continuo ad Patrem: « Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt¹. » Putatis autem, quia non illi Judæi maligni erant, sævi, cruenti, turbulenti, inimici Filio Dei? Putatis quia vacavit vox illa, et inanis fuit: « Pater, ignosce » illis, quia nesciunt quid faciunt? » Omnes videbat, sed suos futuros ibi cognoscebat. Denique mortuus est, quia sic expediebat, ut morte sua occideret mortem. Mortuus est Deus, ut compensatio fieret coelestis cujusdam mercimonii, ne mortem videret homo. Deus enim Christus, sed non ibi mortuus ubi Deus. Idem enim Deus, idem homo: unus enim Christus, Deus et homo. Homo assumptus est, ut in melius mutaremur, non Deum ad deteriora detorsit. Assumpsit enim quod non erat, non amisit quod erat. Cum ergo Deus esset et homo, volens nos vivere de suo, mortuus est de nostro. Unde enim ipse moreretur non habebat: sed nec nos unde viveremus. Quid enim ille erat, qui non habebat unde moreretur?

¹ Luc. xxiii, 34.

« In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, » et Deus erat Verbum¹. » Quære de Deo unde moriatur, non invenies. Nos autem morimur, qui sumus caro, peccati carnem portans homo. Peccatum quære unde vivat, non habet. Nec ille ergo potuit habere mortem de suo, nec nos vitam de nostro: sed nos vitam de ipsius, ille mortem de nostro. Qualia commercia! quid dedit, et quid accepit? Mercantes homines veniunt ad commercia, ad res mutandas. Nam antiqua commercia rerum mutatio fuit. Dabat homo quod habebat, et accipiebat quod non habebat. Verbi gratia, habebat triticum, sed hordeum non habebat; alter hordeum habebat, et triticum non habebat: dabat ille triticum quod habebat, accipiebat hordeum quod non habebat. Quanti erat ut major copia vilem speciem compensaret! Ecce ergo alius dat hordeum, ut accipiat triticum: postremum alius dat plumbum, ut accipiat argentum; sed multum dat plumbum contra parum argentum: alius dat lanam, ut accipiat vestem. Et quis enumerat omnia? Tamen nemo dat vitam, ut accipiat mortem. Non ergo vox medici pendentis in ligno inanis fuit. Ut enim moreretur pro nobis, quia Verbum mori non poterat: « Verbum caro factum est, et habitavit in » nobis². » Pependit in cruce, sed in carne. Ibi vilitas, quam contempserunt Judæi: ibi charitas, per quam liberati sunt Judæi. Pro ipsis enim dictum est: « Pater, » ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt³. » Et non vacavit vox illa. Mortuus est, sepultus est, resurrexit, factis quadraginta diebus cum Discipulis suis ascendit in cœlum, misit Spiritum sanctum in eos qui expectabant promissum. Illi accepto Spiritu sancto impleti sunt, et ceperunt loqui linguis omnium gentium. Tunc Judæi qui aderant, expavescentes in nomine Christi loqui omnibus

¹ Joan. 1, 1. — ² Ibid. 14. — ³ Luc. xxiii, 34.

linguis homines idiotas, imperitos, quos inter se nutritos noverant in lingua una, **expaverunt**: unde hoc munus esset Petro loquente didicerunt. Ille hoc donavit, qui in ligno pependit. Ille hoc **donavit**, qui irrisus est pendens in ligno, ut daret Spiritum sanctum sedens in coelo. Audierunt, crediderunt illi de **quibus** dixerat: « Pater, ig- » nosce illis, quia nesciunt **quid** faciunt. Crediderunt, » baptizati sunt, atque est **facta** conversio. » Quæ conversio? Sanguinem Christi, quem sævientes fuderunt, credentes biberunt.

VI. Ergo ut sermonem nostrum unde cœpimus concludamus, oremus, et de Deo **præsumamus**: vivamus quomodo jubet, et ubi titubamus in ipsa vita, ipsum invocemus, quomodo illum **invocaverunt** Discipuli dicentes: « Domine, auge nobis fidem¹. » Et Petrus præsumpsit, et titubavit: nec tamen contemptus mersus est, sed sublevatus et erectus est. Etenim quod præsumpsit unde erat? Non de suo erat: de Domini erat. Quomodo? « Domine, si tu es, jube me venire ad te super aquam. » Ambulabat enim Dominus super aquas. « Si tu es, jube me venire ad te super aquam. Scio enim quia si tu es, jubes et fit. » Et ille ait: « Veni. » Descendit in illius jussione, et trepidavit in sua infirmitate. Tamen quando trepidavit, ad illum exclamavit: « Domine, inquit, libera me. Tunc Dominus tenuit illi manum, et dixit: » Modicæ fidei, quare dubitasti²? » Ipse invitavit, ipse nutantem et titubantem liberavit: ut impleretur quod dictum est in Psalmo: « Si dicebam: Motus est pes meus, » misericordia tua, Domine, adjuvabat me³. »

VII. Duo ergo genera beneficiorum sunt, temporalia et æterna. Temporalia sunt salus, substantia, honor, amici, domus, filii, uxor, et cætera vitæ hujus, ubi pe-

¹ Luc. xvii, 5. — ² Matth. xiv, 28, etc. — ³ Psal. xciii, 18.

regrinamur. Ponamus nos ergo in stabulo vitæ hujus, quasi peregrini transituri, non quasi possessores mansuri. Æterna vero beneficia sunt, primum ipsa vita æterna, incorruptio et immortalitas carnis et animæ, societas Angelorum, civitas cœlestis, dignitas indeficiens, Pater et patria, ille sine morte, illa sine hoste. Hæc beneficia toto ardore desideremus, omni perseverantia petamus, non sermone longo, sed teste gemitu. Desiderium semper orat, etsi lingua taceat. Si semper desideras, semper oras. Quando dormitat oratio? Quando frigerit desiderium. Ergo illa beneficia sempiterna tota aviditate postulemus, illa bona tota intentione quæramus, illa bona securi petamus. Habenti enim illa bona prosunt, obesse non possunt. Temporalia vero ista aliquando prosunt, aliquando obsunt. Multis profuit paupertas, et nocuerunt divitiæ: multis profuit privata vita, et nocuit altus honor. Et iterum aliquibus profuit pecunia, profuit dignitas; bene utentibus profuit: male autem utentibus non ablata plus nocuit. Ac per hoc, fratres, petamus et ista temporalia moderate, securi quia si accipimus, ille dat qui novit quid nobis expediat. Petisti, non est tibi datum quod petebas? Crede Patri, qui si tibi expediret, daret tibi. Ecce de te ipso fac tibi conjecturam. Qualis est enim apud te filius tuus nesciens res humanas, talis es et tu apud Dominum nesciens res divinas. Ecce ante te filius tuus tota die plorans, ut des illi cultrum, id est, gladium: negas te dare, non das, contemnis flentem, ne plangas morientem. Ploret, affligat se, collidat se, ut leves eum in equum: non facis, quia non potes eum regere, elidet et occidet illum. Cui negas partem, totum illi servas. Sed ut crescat, et totum possideat secure, non das illi modicum periculosum.

VIII. Ideo dicimus, fratres, orate quantum potestis.

Abundant mala, et Deus voluit ut abundarent mala. Utinam non abundarent mali, et non abundarent mala. Mala tempora, laboriosa tempora, hoc dicunt homines. Bene vivamus, et bona sunt tempora. Nos sumus tempora: quales sumus, talia sunt tempora. Sed quid facimus? Non possumus ad bonam vitam convertere multitudinem hominum? Pauci qui audiunt bene vivant: pauci bene viventes multos male viventes ferant. Grana sunt, in area sunt: paleas secum in area habere possunt, in horreo non habebunt. Ferant quod nolunt, ut veniant ad quod volunt. Quare contristamur et causamur Deum? Abundant mala in mundo, ut non ametur mundus. Magni viri, fideles sancti, qui contempserunt mundum speciosum: nos non possumus contemnere nec foedum. Malus est mundus, ecce malus est, et sic amatur, quasi bonus esset. Quid est autem malus mundus? Non enim malum est cœlum et terra, et aquæ, et ea quæ sunt in eis, pisces, volatilia, arbores. Omnia ista bona sunt: sed malum mundum mali homines faciunt. Sed quoniam carere non possumus malis hominibus, quandiu vivimus, sicut dixi, ad Dominum Deum nostrum gemamus; et mala feramus, ut ad bona perveniamus. Patremfamilias non reprehendamus; charus est enim. Ipse nos portat, non nos illum. Novit quemadmodum gubernet quod fecit: fac quod jussit, et spera quod promisit.

SERMO LXXXI¹.

De verbis Evangelii Matth. XVIII, ubi admonemur ab scandalis mundi cavere.

I. DIVINÆ lectiones, quas modo, cum recitarentur, audivimus, admonent nos adversus scandala, quæ futura prædicta sunt, robur percipere virtutum, pectus munire christianum, et hoc a misericordia Domini. « Quid est » enim homo, ait, nisi quod memor es ejus²? Væ mundo » ab scandalis³, » Dominus dicit, Veritas dicit: terret et monet, non vult esse nos incautos; nam non fecit utique desperatos. Contra hoc « Væ, » id est, contra hoc malum metuendum, tremendum, cavendum, consolatur nos, et hortatur, et instruit illo loco Scriptura, ubi dicitur: « Pax » multa diligentibus legem tuam, et non est eis scandalum⁴. » Ostendit hostem cavendum, sed non cessavit ostendere murum munitum. Cogitabas tu audiens: « Væ » mundo ab scandalis, » quo ires extra mundum, ne scandala patereris. Ergo propter cavenda scandala, quo ibis extra mundum, nisi fugias ad eum qui fecit mundum? Quomodo autem ad eum, qui fecit mundum, confugere poterimus, nisi legem ejus, quæ ubique prædicatur, audiamus? Parum est audiamus, nisi diligamus. Securum te enim faciens Scriptura divina contra scandala non ait: Pax multa audientibus legem tuam. « Non enim auditores legis justi » sunt apud Deum. Sed quia factores legis justificabuntur⁵, » et fides per dilectionem operatur⁶: « Pax multa, inquit, di-

¹ Alias ex Sirmondianis 33. — ² Psal. VIII, 5. — ³ Matth. XVII, 7. — ⁴ Psal. CXVIII, 163. — ⁵ Rom. II, 13. — ⁶ Galat. V, 6.